

Dk. Knut Heim, Mithali, Hotuba ya 12

Mafanikio Mauaji ya Kimbari

© 2024 Knut Heim na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dk. Knut Heim katika mafundisho yake juu ya kitabu cha Mithali. Hiki ni kipindi nambari 12, Vihadala vya Mafanikio na Ushairi wa Mauaji ya Kimbari.

Karibu kwenye somo la 12 kuhusu kitabu cha Biblia cha Mithali.

Katika hotuba hii, nataka kuzingatia mada mbili maalum. Moja ni ushiriki wa kejeli katika marudio mawili tofauti ya Mithali kuhusiana na ustawi. Mada nyingine katika mhadhara huu ni ushairi kuhusu mauaji ya halaiki.

Kwa hiyo ninaanza, kwanza kabisa, kwa mistari miwili, Mithali 10:15 na Mithali 18:11. Hizi ni kauli zinazofanana sana, lakini kama tutakavyoona, katika tofauti zao za hila, zinatoa mapendekezo yanayohusiana na tofauti ya kiutendaji kwa wasomaji na wasikilizaji wake. Mithali 10:15 inasomeka hivi, Mali ya tajiri ni mji wake wa ngome. Uharibifu wa maskini ni umaskini wao.

Mithali 18:11 inasomeka hivi, Utajiri wa tajiri ni mji wake wenye ngome, na kama ukuta ulio salama katika ndoto zake. Mithali 10:15 inajumuisha kile ambacho kilijulikana kama ulinganifu wa kimapokeo, huku Mithali 18:11 ni mfano wa usambamba wa kimapokeo. Aya mbili nusu katika mstari wa 10.15 zimepangwa kwa mpangilio wa kitambo, kwa hivyo mfuatano wa neno umebadilishwa ili kuwezesha taswira.

Kila neno lina kinyume sambamba, tofauti pekee ikiwa kwamba kiambishi kimehamia sehemu tofauti ya hotuba. Seti tatu za istilahi zinazolingana zote ni kinyume, utajiri kinyume na umaskini wao, tajiri katika umoja tofauti na wingi duni, mji wake wenye nguvu kinyume na uharibifu wa. Vipengele vinavyolingana ni vinyume vilivyo moja kwa moja, na kauli pinzani katika aya mbili za nusu zinaonekana kuwa za kawaida na labda hata za utatu, kile ambacho mtu anaweza kutarajia katika mazingira ya kiuchumi yanayotokana na malipo.

Hata hivyo, tutaona kwamba katika Mithali 18:11, vipengele vinavyofanana na vilivyomo si vya kawaida. Katika Mithali 18:11, kishazi cha mwisho katika fantasia mwishoni mwa Mithali 18:11 kinaleta mshangao kwa kuchelewesha utambuzi kwamba kauli zinazoonekana kuwa za kawaida katika 18:11, ambazo zinafanana sana na Mithali 10:15, kwa kweli ni za kejeli sana. Kinyume chake ni mali na kisha kwa njia ya duaradufu pia utajiri, kisha upinzani unaofuata ni, au mawasiliano badala yake, ndoto ya tajiri na tajiri, na kisha mji wake wenye ngome na kama ukuta salama.

Usambamba katika aya hii ni tofauti sana na lahaja yake. Mada, utajiri wa matajiri, wa sentensi ya kawaida katika Mithali 18:11a bado inapendekezwa, na mstari wa nusu ya pili unatoa kihusishi cha pili, ukuta salama, lakini katika muundo uliopanuliwa sana. Mlinganyo wa sitiari wa utajiri wa tajiri ni mji wake wenye ngome sasa umegeuzwa kuwa mfano.

Ni kama ukuta salama, upanuzi kwa idadi kubwa ya konsonanti pekee. Nguvu halisi ya methali hii, hata hivyo, inatokana na kuwekwa kwa neno mwishoni mwa mstari wa nusu ya pili, mwishoni kabisa mwa methali hii. Ingawa msomaji au msikilizaji anatarajia kurudiwa kwa maneno rahisi ya ukweli wa kutia moyo uliotajwa katika sehemu ya kwanza ya mstari, matarajio yake yanaonekana kuthibitishwa na maneno ya ufunguzi wa mstari wa nusu ya pili.

Lakini uwongo huu unakatizwa na neno la ngumi lenye kuumiza ambalo kwa kushangaza linageuza maana ya mstari wa nusu ya kwanza kichwani mwake na kusimama kinyume kabisa na lahaja ya awali katika Mithali 10:15. Ufanisi wa methali hiyo unategemea kubatilishwa kwa matarajio kuhusu faida ya mali yote kama inavyoonyeshwa katika Mithali 10:15. Inaonekana basi kwamba Mithali 10:15 labda ndiyo ilikuwa tofauti ya awali kati ya hizi mbili na kwamba Mithali 18:11 ni toleo lililofanywa upya kimakusudi ili kutoa jambo la asili kabisa kuhusiana na ujumbe wa methali hiyo. Sasa ninarejea, hata hivyo, kwa muktadha wa Mithali 10:15 na Mithali 18:11. Adal Berlin alibainisha kuwa ufaafu wa muktadha wa lahaja hizo mbili pia ni aina ya taswira inayotumika katika kila moja. Alizingatia jozi tatu za mistari ya kishairi ambayo ina mistari inayofanana au karibu kufanana ya nusu ya kwanza.

Mistari ya nusu ya pili ambayo, anasema, ni sawa kimaana lakini imesemwa tofauti. Hiyo ni, nukuu, ulinganifu mbili tofauti kabisa ambao una mstari mmoja unaofanana, nukuu ya mwisho. Anarejelea hapa kwenye ulinganifu mwingi kati ya Zaburi 39:13, Zaburi 102 mstari wa 2, Zaburi 55 mstari wa 2, na Zaburi 86 mstari wa 6, na kisha hapa mfano wetu Mithali 10:15 sambamba na Mithali 18:11. Hili lilimpelekea kuhitimisha, kunukuu, kwamba ulinganifu wa kisemantiki katika kila moja ya aya hizi haukubaliki kwa usawa tu, wala kuwa sambamba zaidi ya nyingine, bali kwamba uchaguzi wa ulinganifu katika kila kisa unalingana na muktadha mkubwa zaidi ambamo aya hiyo iko, nukuu ya mwisho.

Kuhusu seti yetu ya lahaja, alibainisha, akinukuu, Mithali 10 ina tofauti nyingine nyingi kati ya wenye haki na waovu, wenye hekima na wapumbavu na hivyo tofauti kati ya tajiri na maskini iko nyumbani kabisa. Mithali 18, kwa upande mwingine, imeundwa kwa njia tofauti sana. Haijajengwa juu ya utofautishaji wa haraka lakini juu ya taswira ndefu zaidi na mstari wa 11 unafaa katika mojawapo ya hizi, mwisho wa kunukuu.

Ulinganifu wa muktadha wa lahaja zote mbili, hata hivyo, huenda mbali zaidi kuliko vile Berlin imetambua. Mithali 10:15 ni sehemu ya nguzo ya methali inayoenea

kutoka Mithali 10:12 hadi 18. Uhusiano wake na mstari wa 16 ni wa karibu sana, kiasi kwamba kila kipengele katika Mithali 10.15a kina usemi unaolingana katika Mithali 10:16a na kila kipengele katika Mithali 10.15b katika Mithali 10:15b kina sawia. Mistari hiyo miwili inapozingatiwa pamoja, mali katika Mithali 10 :15a inachukuliwa kuwa chanya si kwa haki yake yenyewe bali kama thawabu iliyopatikana vizuri kwa maisha ya haki.

Mazungumzo yanaonyeshwa katika aya za nusu ya pili. Mwingiliano kati ya jozi hizo unaonyesha kwamba uharibifu wa maskini katika Mithali 10:15b hauhusiani na umaskini kama huo. Badala yake, Mithali 10:16b inafunua kwamba mafanikio ya watu waovu husababisha dhambi na umaskini unaotajwa katika 10:15b unaonekana kuwa mshahara wa dhambi.

Ni kwa maana hii kwamba inasemekana kuwa ni uharibifu. Kwa hiyo, Mithali 10:16 hufanyiza ufasiri wa usemi unaoonekana kutia msukumo kwa ajili ya mafanikio ya kiuchumi katika msukumo wa kujilinda na kufafanua baadaye kwamba usalama wa kweli hautegemei mali kama hizo bali katika thawabu kwa ajili ya maisha ya uadilifu ambayo, kulingana na Mithali hii miwili pamoja, yatia ndani usitawi wa kudumu na wa kweli. Mithali 10:15 na 10:16 kisha kuunda jozi ya methali.

Methali ya pili hutoa uchungu kwa ngano ya methali ya kwanza na kwa pamoja yanaungana na kuwa mtazamo wa hali ya juu wa maadili ya kiuchumi ambayo, kwa njia ya kushangaza, yanageuza wazo linaloonekana kuwa rahisi la Mithali 10:15 kichwani mwake. Mithali 18:11 hufanya hivyo kwa uwazi ndani ya mstari mmoja wa kishairi ambao kwa hakika si bahati mbaya. Kupitia utofauti fulani na mipangilio ya muktadha, ubadilishaji sawa wa matarajio huchochewa katika vibadala vyote viwili.

Mithali 18:11 pia ni ya nguzo ya methali, Mithali 18:10-15, na pia inaunda jozi ya methali na msemu unaokaribiana. Maudhui ya mstari wa 10 na 11 yanafanana. Katika misemo yote miwili, vyombo viwili vinavyoahidi usalama, jina la Bwana katika moja na utajiri katika lingine, vinatajwa na kutambuliwa kwa njia ya sitiari kama mnara wenye nguvu na mji wenye nguvu na ukuta mrefu mtawalia.

Aya za nusu ya pili zinastahiki kauli za mwanzo. Jina la Bwana limethibitishwa kuwa ngome salama kweli kweli. Utajiri, kinyume chake, ni chanzo cha kutiliwa shaka cha usalama.

Bila Bwana, ni mfano tu wa mawazo ya tajiri. Mstari unaofuata, mstari wa 12, unatilia mkazo jambo hilo. Kutumaini isivyofaa katika rasilimali za mtu mwenyewe, huo ni utajiri wa mstari wa 11, kwa gharama ya kumtumaini Yahwe katika Bwana, kwa maana kutoka kwa mstari wa 10, inaainishwa kama kiburi ambacho hatimaye husababisha uharibifu.

Tunapotazama tena kwa undani zaidi ulinganifu katika Mithali 18:11, tunaona kwamba usemi mmoja unatokeza kutoka kwa seti nadhifu za vipengele vinavyolingana. Maneno ambayo tumetaja hapo awali, katika fantasia yake. Hitimisho kadhaa zinaweza kutolewa.

Kwanza, jina la Bwana ambaye wenye haki wa Mithali 10 hukimbilia ndio utajiri wa kweli ambao wote wanapaswa kuutamani. Pili, maneno ya haki na tajiri hayapingani kama hayo. Tofauti inatokana na mtu tajiri kujitegemea kwa gharama ya kumtumaini Bwana.

Tatu, mlolongo wa miundo ya usanifu katika jozi ya methali huonyesha nguvu ya anga ya katikati kutoka kwa ngome ya jiji, mnara wenye nguvu, mahali pa usalama zaidi ya kimbilio katika miji ya kale, hadi mji wenye ngome kwa ujumla, kwa ukuta kama mfumo wa ulinzi wa nje ambao ungechukuliwa kwanza katika kesi ya shambulio la mafanikio. Nne, usemi katika mawazo yake au katika fantasia yake hauna kipengele sawia katika jozi ya methali ya ubeti wa 10 hadi 11, ingawa kipengele hiki ndicho kinachounda neno ngumi ambalo hubana maana ya kitengo kizima. Tayari nimetaja kwa ufupi kwamba mstari wa 12, unaoonya juu ya matokeo mabaya ya kiburi na kukuza unyenyekevu, unatia nguvu mambo yanayotajwa katika Mithali 18:10 hadi 11 .

Usemi unaoashiria majivuno katika 18:12a, kabla ya uharibifu moyo wa mtu huwa juu, unatanguliza mchezo wa maneno wenye kuvutia kati ya vitenzi kuwa salama, kihalisi kuwa juu, na neno kujivunia, kihalisi pia kuwa juu. Kutosheka kwa tajiri kunafichuliwa kuwa ni kiburi, imani isiyofaa katika rasilimali za mtu mwenyewe, kwa gharama ya kumtumaini Bwana. Mithali 18:12a inafichua aina hii ya kujitegemea kama ya udanganyifu, jambo hasa linalosemwa na neno la fantasia katika fantasia yake mwishoni mwa Mithali 18:11. Kwa hivyo, tofauti inayoonekana zaidi katika lahaja 18 hadi 11, neno katika fantasia yake, linageuka kuwa kifaa muhimu cha kuunganisha ambacho huhusisha kwa ustadi lahaja hiyo na misemo inayokaribiana, na hivyo kuzifanya kuwa sehemu tatu za methali, kuanzia Mithali 10 hadi 12.

Inafaa kulinganisha uchanganuzi hapo juu ambao nimetoa hapa na tafakari za Murphy juu ya maana ya lahaja hizo mbili na jinsi zinavyoingiliana. Kwa maoni ya Murphy, hakuna ujumbe uliofichwa katika Mithali 10:15. Hakuna nia ya kuwasiliana hapa somo la maadili. Hii ni tafakari ya ukweli tu.

Hivyo ndivyo mambo yalivyo. Hata hivyo, kwa kulinganisha 10:15 na 18:11, ambayo aliifasiri dhidi ya usuli wa mwenzake aya 18:10, alihitimisha, akinukuu, kama ilivyo kwa methali nyingine nyingi, lazima mtu ajifunze kusawazisha kati ya kila mmoja na mwenzake. Hapa alibainisha uhusiano.

Majadiliano yake marefu ya umuhimu wa Mithali 18:11 kulingana na Mithali 10:15 yanafaa kunukuliwa kikamilifu. Nivumilie tu kwa nukuu hii ndefu kidogo. Mstari wa

kwanza wa methali hiyo unachukua kimakusudi Mithali 10:15, ambayo inaeleza ukweli ulio wazi.

Utajiri ni ulinzi. Hata 11b inaweza kuchukuliwa kwa maana ya kutoegemea upande wowote na kuonekana kuwa katika usambamba na mstari a. Kwa hivyo, tajiri anafikiria. Huu hauhitaji kuwa mtazamo usio na maana.

Inaangazia Mithali 10:15. Walakini, msemu huo unauma zaidi ikiwa, kwa hivyo anafikiria, unaonyesha tu eneo la juu la usalama linaloonekana lakini la uwongo. Hii inafanya. Imekusudiwa na mnara mrefu au jina la Bwana lililotajwa katika mstari wa 10.

Kwa hivyo, hali hiyo inapaswa kupimwa kwa uangalifu. Matajiri wanamwamini nini au nani haswa? Mstari huu unatoa onyo kuhusu Mithali 10:15. Kwa hakika, hakuna hukumu inayotolewa kwa matajiri. Kwa hivyo, methali hii haibadilishi maana ya Mithali 10:15, ambayo ni kweli kadiri inavyoenda.

Lakini tahadhari kwa wakati unaofaa inasikika. Tajiri wa mstari wa 11 lazima pia wakumbuke mstari wa 10 kwa kuwa Bwana hutoa nguvu ambayo haiwezi kushindwa. Sasa, haya ni tafakari ya busara na muhimu sana.

Kwa kuzingatia uchanganuzi wa muktadha wa usambamba ambao nimetoka kuutoa, hata hivyo, tunaweza kuona tena mkono wa uhariri ukifanya kazi ambao hubadilisha kwa ustadi maana ya aya kupitia tofauti za hila kati ya marudio yanayoambatana na mipangilio ya kimuktadha. Matokeo ni ya hila na yenye kuridhisha. Na kinyume na Murphy, ningesema kwamba Mithali 10.15 katika muktadha wake na mstari wa 16 ni wa kupindua zaidi kuliko hata Murphy alivyotambua.

Sasa narejea kwa ufupi, ingawa hili ni somo muhimu sana, kwa beti tatu ambazo naamini ni mashairi kuhusu mauaji ya halaiki. Mithali 24:12 ni ya sehemu ndogo kuanzia Mithali 10 hadi 12 na inahitaji kufasiriwa katika nuru hii. Hapa kuna kifungu kwa ukamilifu.

Nilisoma kutoka mstari wa 10 hadi 12. Ulibaki bila kutenda wakati wa taabu, nguvu zako zikiwa chache. Ukishindwa kuwaokoa wale wanaoburutwa hadi kufa, wanaopepesuka kwenda machinjoni, ukisema, tazama, hatukujua haya.

Je, si kweli? Anayepima mioyo, anaelewa. Na anaye linda maisha yako ndiye anajua. Naye humlipa mtu kwa kadiri ya tendo lake.

Sasa, kiwakilishi kielezi hiki katika mstari wa 12a, tazama, hatukujua hili, inarejelea mgogoro ulioelezwa katika mstari wa 11, watu wakiburutwa hadi kufa, wakiyumbayumba hadi machinjoni. Idadi isiyojulikana ya watu wanaburutwa kwa jeuri ili kuchinjwa na kudhulumiwa muda wote hadi wanayumba kwa uchovu na

majeraha kwa sababu ya unyanyasaji endelevu ambao wamekuwa wakivumilia kwa muda. Hii, naamini, ni maelezo ya kampeni endelevu ya mateso, mateso, na mauaji.

Alama ya kuuliza katika mstari wa 12, inayopinga usemi huo usio wa kawaida, sivyo, inaleta ukweli unaojulikana sana, mamlaka ambayo msemaji anaomba. Ufafanuzi katika nathari ghali zaidi unaweza kukamata nguvu ya kiutendaji ya kifungu. Kwa hivyo, hukujihusisha na mgogoro huo kwa sababu ulijua kwamba huna nguvu za kutosha kuleta mabadiliko.

Ikiwa unatoa udhuru, au ukijifanya hujui kiwango kamili cha mgogoro, basi kumbuka mithali inayojulikana, yule anayepima moyo, anaelewa. Anayelinda maisha yako ndiye anayejua. Na jihadharini, Mwenyezi Mungu atawalipa watu wote kwa yale wanayoyafanya.

Kama vile Mungu anavyokuangalia, ndivyo atakavyowaangalia wale unaowakana. Kwa hakika atamlipa kila mtu kwa kadiri ya matendo yake, kwa waliodhulumiwa kwa kadiri ya kutokuwa na hatia yao, na kwako wewe kulingana na hatia uliyoifanya kwa kuruhusu dhulma hiyo. Sasa, nakiri kwamba jinsi nilivyofasiri kifungu hiki ni njia mojawapo ya kukifasiri.

Hili labda ni jambo ambalo sikusisitiza sana katika mihadhara iliyopita. Nimewasilisha mara kwa mara tafsiri za kufikiria, zingine zikiwa na ujasiri zaidi kuliko zingine, zingine labda za kushawishi zaidi kuliko zingine. Katika mchakato huo, huenda nilitoa maoni kwamba ninaamini tafsiri zangu kuwa ama tafsiri bora au sahihi pekee.

Ikiwa nimefanya hivyo, nataka kukuomba msamaha papa hapa, sasa hivi, kwa sababu nadhani hiyo itakuwa ni kutoelewa ninachomaanisha kwa tafsiri ya kimawazo. Ushairi, kwa hivyo, kwa njia nyingi tofauti hauamuliwi kwa ufupi wake, katika tamathali za usemi, mafumbo, na kadhalika, ili kila wakati uweze kuibua na kufanya iwezekanavyo kufasiri kadhaa za kumpendeza na nzuri. Mimi binafsi hutokea kuamini kwamba tafsiri nyingi ambazo nimewasilisha kwa kweli ni bora zaidi.

Kwa hakika, hata hivyo, sitaki kusema, na sidhani, kwamba wao ndio pekee wanaowezekana na kwamba ndio tafsiri pekee za kweli au sahihi. Na jambo lile lile ni kweli hapa. Na huenda ikawa kwamba malezi yangu nikiwa mwanatheolojia Mjerumani, ambaye babu na nyanya zake wote wawili walihusika wakati wa Vita vya Pili vya Ulimwengu, yamechangia usomaji wangu wa kifungu hiki.

Lakini kwangu, ulinganifu unashangaza. Nakumbuka mara kadhaa nikihubiri katika makanisa ya Ujerumani juu ya kifungu maarufu katika Warumi 13, ambapo Paulo, katika barua yake kwa Warumi, anawahimiza Wakristo watii mamlaka ya kisiasa. Na ninakumbuka vizuri, kutoka kwa maandishi ya wakati huo na pia kutoka kwa mazungumzo na mazungumzo ambayo nimekuwa nayo na watu wengi wa kizazi cha babu na babu yangu, kwamba katika Ujerumani ya Hitler, wakati wa mauaji ya

kimbari dhidi ya Wayahudi huko Uropa, kulikuwa na Wakristo wengi, Wakristo wa Ujerumani, ambao wangesema, wanatoa visingizio vyote viwili hivi ambavyo tunasoma hapa katika Mithali 24, 10 hadi 11.

Wangesema, mimi peke yangu ningefanya nini? Isingekuwa tofauti, na kwa maana, ningejihatarisha. Na kisingizio kingine ambacho nimesikia mara nyingi ni kwamba watu walisema, tazama, hatukujua. Labda sikuwahi kumaanisha, sidhani kama walimaanisha, hatukujua chochote.

Lakini nadhani walichomaanisha ni kwamba, hatukujua kuwa ilikuwa mbaya hivi. Na kwa sehemu, ninaamini watu. Lakini ikiwa watu milioni sita wanauawa chini ya pua yako, inawezekanaje kwamba ulikuwa hujui chochote? Nadhani siku hizo, sababu iliyofanya watu wasijue ni kwa sababu hawakutaka kujua.

Kwa sababu ilikuwa rahisi kutojua. Kwa sababu kuingilia kati hali hiyo, siku hizo, ilikuwa hatari sana. Na watu wachache waliofanya hivyo, walihatarisha maisha yao.

Na wengi wao, wengi wao, wanaojulikana sana hadi leo, wanasifika kwa kupoteza maisha ili kuokoa wale wanaoburutwa hadi kufa, wakiyumbayumba wakielekea kuchinja. Na kwa hivyo nadhani mfuatano huu wa methali unatuambia nini katika enzi, kutoka miaka 3,000 iliyopita, ni kwamba hatuwezi kubaki watazamaji katika migogoro ya mauaji ya kimbari. Lazima tuchukue upande.

Kulingana na Mithali 24, mstari wa 12, Mungu mwenyewe anadai jambo hilo. Na tusipofanya hivyo, kuna Mungu hapa ambaye tunapaswa kumjibu. Kuchukua majibu hayo, hata hivyo, inachukua ujasiri, inahusisha hatari kubwa, ni hatari.

Na tunapofanya hivyo, tunaweza kupoteza usingizi, raha, ushirika, na labda hata afya yetu au maisha yetu. Tunapoyatafakari mambo haya kwa kuzingatia methali hizi ambazo naamini kuwa si marufuku hata kidogo, nadhani tunapaswa kuangalia upya umuhimu wa kifo cha kishahidi ambacho ni aina tofauti kabisa ya kifo cha kishahidi ambacho wakati mwingine kinazungumzwa katika dini nyingine, ambapo watu hujilipua na wengine na kuita hivyo. Kuuawa kwa Kikristo sio kuwaangamiza watu wengine, au kujiangamiza mwenyewe ili kuwaangamiza watu wengine.

Kifo cha Wakristo ni ushuhuda wa upendo wa Mungu kwa kuwapenda wale wanaohitaji zaidi, kwa kusimama kidete kwa ajili ya wanyonge, wanaoteswa, wanaoburutwa hadi kufa, wanaoteswa, wanaonyonywa na kadhalika. Na kwa hivyo ninataka kutoa rufaa hapa haswa kwa waumini wa Kiyahudi na Wakristo leo. Na nitaifanya kwa kauli ya kuibua labda kidogo, ya uchochezi, na karibu kupita kiasi, ambayo nitaelezea kwa dakika moja.

Lakini nataka kukuambia hili. Iwapo utawahi kujikuta katika hali kama hii, ambapo unaweza kuleta mabadiliko na uwezekano wa kifo cha kishahidi unajidhihirisha, kubali. Inaweza kuwa nafasi yako pekee.

Na ninachomaanisha kusema kwamba kifo cha imani ya Kikristo sio kufa kwa ajili ya kufa. Kifo cha Kikristo kinahusu kitu chanya kabisa, ambacho kinahusu kushuhudia upendo wa Mungu katika Mwana wa Mungu, Yesu Kristo, kwa wanadamu wote kila mahali. Na kisha kuuishi upendo huo kwa utii wa uaminifu, hata kama ni gharama. Asante.

Huyu ni Dk. Knut Heim katika mafundisho yake juu ya kitabu cha Mithali. Hiki ni kipindi nambari 12, Vabadala vya Mafanikio na Ushairi wa Mauaji ya Kimbari.